

6.september 2004.

Vil regeringen have atomkraft eller vedvarende energi?

Af Preben Mægaard, forstander, vicepræsident for EUROSOLAR

Jo længere vi venter med at omstille det danske samfund til vedvarende energi, jo dyrere bliver det, skriver Mogens Jensen, S-folketingskandidat fra Sunds i et læserbrev i De Bergske den 30.august. Derfor er der store samfundsøkonomiske fordele ved at lægge kursen om til en grøn energipolitik idet energipolitikken har central betydning for den økonomiske udvikling. Mogens Jensen oplyser på den baggrund, at Socialdemokraterne har fremlagt en fuldt finansieret plan, der vil anvende 175 millioner kroner på at genoprette forskningen i vedvarende energiformer og nævner som mål for en forstærket udvikling biomasse, vindenergi, solvarme, biogas, geotermi, brint, bølgekraft, energibesparelser og forskellige former for rationel energiudnyttelse. Endvidere vil man genetablere støtte til folkelig inddragelse på energiområdet.

De 175 millioner kroner, som er et beskedent beløb i forhold til hvad man i øvrigt jonglerer med indenfor forskning og udvikling, svarer i beløb og indhold til Energistyrelsens meget succesrige udviklingsprogram, som fra 1981 til 2001 gjorde Danmark internationalt førende indenfor vedvarende energi og gav et kolossalt afkast til samfundet i forhold til andre udviklingsprogrammer.

Med det omtalte forslag genetableres forbindelsen til 25 års kontinuitet i dansk energipolitik, som har givet det danske samfund overordentlig store gevinster. Der blev specielt i den sidste del af denne periode skabt en helt ny industriel sektor med 30.000 arbejdspladser, som tilmed overvejende ligger i udkantsområderne i de struktursvage dele af Danmark, hvorfor betydningen for lokal økonomi og beskæftigelse er særlig stor. Det er især de mindre og mellemstore virksomheder, som i samarbejde med specialiserede institutter og udviklingscentre har skabt denne videnstunge udvikling, der skaber en årlig eksport på 30 milliarder kroner indenfor nye miljøtilpassede teknologier.

Udlandet beundrer og misunder Danmark for denne meget vellykkede kombination af erhvervs- og energipolitik. Nogle få lande, Østrig, Schweiz, Spanien og især Tyskland har direkte efterlignet den danske model og høster i dag store erhvervsmæssige fordele herved. I Tyskland er på få år skabt 130.000 nye arbejdspladser på hundredvis af nye virksomheder indenfor alle former for vedvarende energi. Det er virksomheder, som ikke eksisterede for få år siden og som gør Tyskland godt rustet på det største vækstområde af alle i fremtiden med et marked for vedvarende energiteknik i samme størrelse som bilindustrien. For vindmøller og solceller har der i mere end ti år været årlige vækstrater på over 20%. Man kan få et indtryk heraf ved at besøge store

messer og konferencer, der afholdes i stort tal verden over. Og dette er kun begyndelsen.

Selv om Danmark i kraft af 25 års forspring har nogle store komparative fordele indenfor vedvarende energi, nedlagde den nuværende regering alle centre, udvalg og programmer indenfor vedvarende energi i januar 2002. Regeringens begrundelse var, at kendskabet til udnyttelsen af vedvarende energi var tilstrækkeligt, som om det ikke var vigtigt for det danske samfund at følge op på succesrige nye erhvervsområder, der kan skabe arbejdspladser og eksport. Fremtidig knaphed på fossilt brændsel og klimaændringer vil i sig selv gøre produkter indenfor vedvarende energi meget efterspurgt og give erhvervslivet store eksportmuligheder. Den skjulte hensigt hermed kan i dag ses som regeringens hensigt med at bane vej for atomkraft.

Fremlæggelsen af dette års finanslovsforslag viser, at regeringen ikke har skiftet mening, når det gælder vedvarende energi. Ordet er tabu for regeringen og dens støtteparti. Regeringen er ellers spendabel nok med erhvervsstøtte – senest med den nye milliardstore forskningsfond til nanoteknik, IT og bioteknik og 800 millioner kroner til innovationsmiljøer.

Derimod vil den ikke bruge statslige midler på vedvarende energiindustrien, der er den mest vellykkede jobmaskine, vi har haft i Danmark i mange år. Som industriel sektor må vedvarende energi klare sig selv eller gå nenedom og hjem, dersom det står til regeringen. At landbrug, skibsbygning, udvikling af JSF-jagerfly og konventionel energi modtager milliardbeløb i direkte og indirekte offentlige tilskud, har regeringen intet imod. Men vedvarende energi optræder ikke i forslaget til finanslov for 2005.

En saglig og seriøs analyse af, hvad der tjener det danske samfunds interesser bedst, har regeringen ikke foretaget. Nanoteknik, IT og bioteknik forsker alle store lande og koncerner nemlig i. Her vil vi aldrig få en komparativ fordel. De 800 millioner til innovationsmiljøer vil man bevilge, selv om det er sivet ud fra en kommende evaluering af den anerkendte, tidligere departementschef Jørgen Rosted, at innovationsmiljøerne ikke er specielt effektive til at skabe nye arbejdspladser. Innovationsmiljøerne fremmer i øvrigt ikke specielt holdningspræget forskning, men giver plads for udviklingsprojekter af enhver art, om der så er en ny slags tøjklammer, legetøj eller en ny slags duft.

Formanden for Folketingets Forskningspolitiske udvalg, Hanne Severinsen, (Venstre) har på trods heraf for nylig udtalt, at nu må vi videreføre det, som er sat i gang. Så positiv er hun ikke, når det drejer sig om vedvarende energi, hvilket er besynderligt i betragtning af, at hun er valgt i Vestjylland, hvor vedvarende energi har skabt specielt mange nye arbejdspladser. Men det tæller ikke politisk hos Hanne Severinsen, som i sine pressemeddelelser siger:

Vi afsætter 16 mia. kr. frem til 2012 til en højteknologisk forsknings - og innovationsfonden, "Nordsøfonden for Højteknologisk Udvikling". Den nye fond får til opgave at satse strategisk indenfor højteknologisk forskning og innovation i Danmark. Over de næste otte år skal Nordsøfonden styrke de bedste, danske videncenter inden for højteknologiske forskningsfelter som bio-, nano-, informations- og kommunikationsteknologi. Målet er, at Danmark i løbet af det næste tiår udvikler sig til ét af verdens absolut førende højteknologiske samfund. Med midler fra denne fond, får (vi) sat endnu mere gang i udviklingshjulene i Vestjylland, skriver Hanne Severinsen.

Hun vil skabe et bæredygtigt Danmark, men omtaler ikke vedvarende energi, selv om en omstilling fra fossile brændsler er det første skridt til bæredygtighed. Hvorfor der netop i Vestjylland, som har vigtige styrkepositioner indenfor helt andre områder, herunder vedvarende energi, netop med bio-, nano-, informations- og kommunikationsteknologi skal skabes nyudvikling, står hen i det uvisse. Det sandsynliggør Hanne Severinsen ikke. Dansk Folkeparti har da også vendt sig imod regeringens forskningsplaner og vil hellere bruge pengene til øget grundforskning. DF håber på forskningsmæssige mirakler. DF tilsidesætter dermed sit eget arbejdsprogram, der peger på fordelene for samfundet ved at omsætte eksisterende viden til nye produkter. Det kunne om noget være vedvarende energi, men heller ikke DF vil med en ildtang røre ved løsninger på fremtidens energiforsyning.

Ødelæggelsen af de effektive, vedvarende energimiljøer samt tabuiseringen heraf kan være baggrunden for, at regeringen forbereder lancering af atomkraft i Danmark. Finland har netop besluttet sig til at bygge Europas største atomkraftværk efter årtiers moratorium i Europa og det statslige Risø's direktør, Jørgen Kjems, har ved flere lejligheder på ny bragt atomkraft på banen. Risø forsømmer ingen lejlighed til at sige, at det i fremtiden er både atomkraft og vedvarende energi. Men her politiserer forskerne på Risø til fordel for atomkraft, som de ofte tidligere har gjort. Det er enten eller. Der findes nemlig ingen eksempler på, at et land satser helhjertet med store investeringer i vedvarende energi, dersom det samtidig har et program for atomkraft, som altid har modtaget 70% af industrilandenets støtte til forskning i energi, medens vedvarende energi kun modtager 7%. Som valgt i Vestjylland med landets største vedvarende energiindustri, bedes Hanne Severinsen melde ud om regeringens prioriteringer indenfor energiforskningen.